

**RIIGIHANGETE
VAIDLUSTUSKOMISJON**

OTSUS

Vaidlustusaja number	176-25/296304
Otsuse kuupäev	26.08.2025
Vaidlustuskomisjoni liige	Ulvi Reimets
Vaidlustus	Ühispakkujate Aktsiaseltsi Fujitsu Estonia ja Fujitsu Finland Oy vaidlustus Eesti Panga riigihankes „Eesti Panga majandustarkvara SAP versioonivahetuse eelanalüüsi hange II“ (viitenumber 296304) otsustele tunnistada mittevastavaks ühispakkujate Aktsiaseltsi Fujitsu Estonia ja Fujitsu Finland Oy pakkumus ja edukaks Intelsys OÜ pakkumus
Menetlusosalised	Vaidlustaja, ühispakkujad Aktsiaselts Fujitsu Estonia ja Fujitsu Finland Oy, esindajad vandeadvokaat Erki Fels ja advokaat Gregor Saluveer Hankija, Eesti Pank, esindaja vandeadvokaat Kadri Matteus Kolmas isik, Intelsys OÜ
Vaidlustuse läbivaatamine	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

RHS¹ § 197 lg 1 p-i 4 ja RHS § 198 lg 3 alusel

- 1. Jätta ühispakkujate Aktsiaseltsi Fujitsu Estonia ja Fujitsu Finland Oy vaidlustus rahuldamata.**
- 2. Mõista ühispakkujatelt Aktsiaseltsi Fujitsu Estonia ja Fujitsu Finland Oy Eesti Pank kasuks välja lepingulise esindaja kulud summas 2650,5 eurot käibemaksuga.**
- 3. Jätta ühispakkujate Aktsiaseltsi Fujitsu Estonia ja Fujitsu Finland Oy vaidlustusmenetluse kulud nende enda kanda.**

EDASIKAEBAMISE KORD

Otsuse peale võib esitada kaebuse halduskohtule kümne päeva jooksul otsuse avalikult teatavaks tegemisest arvates (halduskohtumenetluse seadustiku § 270 lg 1).

JÕUSTUMINE

Otsus jõustub pärast kohtusse pöördumise tähtaja möödumist, kui ükski menetlusosaline ei esitanud kaebust halduskohtusse. Otsuse osalisel vaidlustamisel jõustub otsus osas, mis ei ole seotud edasikaevatud osaga (RHS § 200 lg 4).

¹ riigihangete seadus

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. Eesti Pank (edaspidi ka Hankija) avaldas 05.06.2025 riigihangete registris avatud hankemenetlusena läbi viidava riigihanke „Eesti Panga majandustarkvara SAP versioonivahetuse eelanalüüsi hange II“ (viitenumber 296304) (edaspidi Riigihange) hanketeate.

Hankija lükkas ühispakkujate Aktsiaselts Fujitsu Estonia ja Fujitsu Finland Oy pakkumuse tagasi (otsus allkirjastatud 11. ja 12.07.2025) ja tunnistas edukaks Intelsys OÜ pakkumuse (otsus allkirjastatud 14.07.2025).

2. 24.07.2025 laekus Riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi vaidlustuskomisjon) ühispakkujate Aktsiaseltsi Fujitsu Estonia ja Fujitsu Finland Oy (edaspidi ka Vaidlustaja) vaidlustus Hankija otsustele lükata tagasi Vaidlustaja pakkumus ja tunnistada edukaks Intelsys OÜ (edaspidi ka Kolmas isik) pakkumus.

3. Vaidlustuskomisjon teatas 31.07.2025 kirjaga nr 12.2-10/176 menetlusosalistele, et vaatab vaidlustuse läbi esitatud dokumentide alusel kirjalikus menetluses, tegi teatavaks otsuse avalikult teatavaks tegemise aja ning andis täiendavate seisukohtade ja dokumentide esitamiseks aega kuni 05.08.2025 ja neile vastamiseks 08.08.2025.

Vaidlustuskomisjoni poolt määratud esimeseks tähtpäevaks esitas täiendavad seisukohad Vaidlustaja, teiseks tähtpäevaks Hankija.

MENETLUSOSALISTE PÕHJENDUSED

4. Vaidlustaja, ühispakkujad **Aktsiaselts Fujitsu Estonia ja Fujitsu Finland Oy**, põhjendab vaidlustust järgmiselt.

4.1. Hankija on lükanud Vaidlustaja pakkumuse tagasi, kuna Hankija hinnangul on Vaidlustaja esitanud tingimusliku pakkumuse. Vaidlustaja sellega ei nõustu.

4.2. Pakkumus on tahteavaldus lepingu sõlmimiseks (RHS § 110 lg 1). Tingimuslik tahteavaldus on selline, mis on antud edasilükkava või äramuutva tingimusega (TsÜS § 102 lg 1). Teisisõnu selline tahteavaldus, milles õiguslike tagajärgede tekkimine või lõppemine sõltub asjaolust, mille kohta ei ole teada, kas see saabub või ei saabu (TsÜS § 102 lg-d 2 ja 3).

Riigihangete kontekstis tähendab tingimuslik pakkumus seda, et pakkumuse õiguslik siduvus on seatud sõltuvusse Riigihanke alusdokumentide (edaspidi RHAD) muutmisest pakkujale sobival viisil või mõnest muust tingimusest (nt hankelepingu sõlmimise päevast). Tingimuslik saab olla seega pakkumus, mis pakkumuste esitamise tähtpäeval on puuduliku siduvusega.

Vaidlustaja ei ole esitanud tingimuslikku ehk puuduliku siduvusega pakkumust. Vaidlustaja ei taotle RHAD muutmist. Riistvara asubki Hankija poolt hallatavas andmekeskuses. Nõnda on kirjas tehnilise kirjelduse sissejuhatavas osas, kus Hankija selgitab hetkeolukorda: „*Nii pangas kui inspeksioonis kasutatakse SAP lahendus on samas installatsioonis ning see on majutatud panga serverites.*“

Seda tõsiasja arvestades on vaidlusalust lauset Vaidlustaja pakkumuses võimalik lugeda põhimõtteliselt nii: *[Vaidlustaja ärisaladus]*. Selles märkuses pole midagi tingimuslikku. Vaidlustaja lihtsalt selgitab, *[Vaidlustaja ärisaladus]*.

4.3. Isegi kui Hankija oleks põhjendanud Vaidlustaja pakkumuse tagasilükkamist sellega, et pakkumus on RHS § 114 lg 2 mõistes RHAD-le mittevastav, ei oleks see tõsi. Pakkumuse vastavust tuleb kontrollida läbi selle, kas pakkumus vastab sellistele hanketingimustele, mis sisaldavad nõudeid pakkumuse sisule.

Ühestki hanketingimusest ei tulene, et *[Vaidlustaja ärisaladus]*.

Hankija viitab vaid tehnilise kirjelduse sissejuhatavale lausele. *[Vaidlustaja ärisaladus]*.

Kõnealune tehnilise kirjelduse lause on hetkeolukorra kirjeldus, millest juba olemuslikult ei saa tuleneda sisulisi nõudeid pakkumusele. Sellele viitab selgelt ka „Vastavustingimused“ osa „Pakkumuse sisu“, mille kohaselt peab pakkumus vastama tehnilise kirjelduse p-is 4 sätestatud nõuetele. Lause, millele Hankija tugineb, asub p-is 1.

4.4. Hankija näib olevat arusaamal, et riigihangetes kehtib põhimõte „kõik mis pole lubatud, on keelatud“. Tegelikkus on vastupidine. Juurdunud vaidlustus- ja kohtupraktika järgi saab pakkumuse mittevastavana tagasi lükata vaid siis, kui asjaomane tagasilükkamise alus tuleb selgesõnaliselt hankedokumentidest.

Asjaolu, *[Vaidlustaja ärisaladus]*, ei oma tähtsust. Vaidlustaja on *[Vaidlustaja ärisaladus]*. Hankija kohustus on oma tahe õigesti RHAD-i kirja panna. Läbipaistvuse põhimõtte eeldab, et hankemenetluse tingimused on RHAD-is selgelt, täpselt ja üheselt mõistetavalt sõnastatud.

Kui Hankija on eksinud oma tahte väljendamisega RHAD-is ning koostanud tingimused ebapiisaval või ebaselgel viisil, ei saa selle eest karistada pakkujat. Hankijast on väär nõuda, et tema puuduliku töö negatiivsed tagajärjed lükataks pakkuja õlule. Puudulikult koostatud Riigihanke alusdokumendi eest vastutab eranditult Hankija.

Kui RHAD-is olnuks kirjas *[Vaidlustaja ärisaladus]*, oleks Vaidlustaja esitanud teistsuguse pakkumuse. Lõplik lahendus sõltub alati konkreetse teenuse või projekti kasutusjuhtumist ja kliendi turvanõuetest. *[Vaidlustaja ärisaladus]*.

4.5. Vaidlustaja esitas Kolmandast isikust soodsama pakkumuse. Vaidlustaja pakkumuse vastavaks tunnistamise korral kaob ära Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamise kohustuslik eeldus, kuna see poleks enam alles jäänud pakkumustest majanduslikult soodsaim (RHS § 117 lg 1).

4.6. Vaidlustaja esitas täiendavad seisukohad.

4.6.1. Vaidlustaja pakkumus oleks tingimuslik siis, kui Vaidlustaja oleks kirjutanud pakkumuses näiteks nõnda: *[Vaidlustaja ärisaladus]*. Mingit sellist märkust aga Vaidlustaja oma pakkumuses esitanud pole. Vaidlustaja pakkumuse edukaks tunnistamine ei eelda mingil viisil RHAD muutmist. *[Vaidlustaja ärisaladus]*.

Vaidlustaja on teabevahetuses selgitanud, et *[Vaidlustaja ärisaladus]*. Hankija teab seda, kuna

viitab kõnealusele teabevahetusele vastuses vaidlustusele ka ise.²

4.6.2. Hankija viide Tallinna Ringkonnakohtu otsusele haldusasjas 3-22-2325 on asjakohatu. Pakkuja oli otseselt andnud teada, nagu selgitas ka kohus, et pakkujaga lepingu sõlmimise korral on teatud tehnilises kirjelduses sätestatud nõuded täitmata kuni kolm kuud lepingu sõlmimisest arvates.³ RHAD ei näinud aga ette mingit ettevalmistusperioodi pärast lepingu sõlmimist, teenust tuli hakata osutama kohe pärast lepingu sõlmimist.

Analoogia vaidlusaluse olukorraga puudub.

Vaidlustaja ei ole andnud teada, et mingid tehnilise kirjelduse punktid on mingi aja täitmata.

4.6.3. Hankija ei ole vastuses vaidlustusele osutanud ühelegi vastavustingimusele, millega Vaidlustaja pakkumus on mittevastav.

Hankija ei ole tuvastanud mittevastavust ühegi tehnilise kirjelduse p-is 4 sätestatud nõudega.

Vaidlustaja ei taotlegi, et Hankija olemasolevat olukorda muudaks. Vaidlustaja lihtsalt selgitab, kuidas ta olemasoleva olukorra taustal lepingut täidab.

RHAD sätte sisu prevaleerib selle vormi üle. Lihtsalt sellest, et mingi lause on asetatud tehnilise kirjelduse dokumenti, ei tulene, et tegemist on pakkumuse vastavustingimusega. Tehniline kirjeldus on teenusele sätestatud nõuete loetelu (RHS § 87 lg 1 p 1). Olukorrakirjeldus ei ole nõue.

Hankija töötaja ei saa meelevaldselt otsustada, et mingi lahendus on mittesobiv. Hankija peab lähtuma RHAD-st.

Kui hanketingimused ei sisalda [*Vaidlustaja ärisaladus*], ei saa sel alusel pakkumust tagasi lükata.

Pakkujad ei pea ennustama, kas Hankija peab üht või teist lahendust vastavaks. Hankija kohustus on tingimused ja kord selgelt, täpselt ja üheselt mõistetavalt sõnastada.⁴ Pakkujad peavad ja saavad lähtuda üksnes sellest, mis on hanketingimustes kirjas. Kui Hankija on eksinud oma tahte väljendamisega RHAD-s ning koostanud tingimused ebapiisaval või ebaselgel viisil, ei saa selle eest karistada pakkujat.⁵ Vaidlustaja jaoks pole mingi probleem [*Vaidlustaja ärisaladus*]. Kui Vaidlustaja teadnuks, et [*Vaidlustaja ärisaladus*], oleks ta ilmselgelt esitanud pakkumuse, mis sellega arvestab.

5. Hankija, Eesti Pank, vaidleb vaidlustusele vastu.

5.1. Riigihanke „Vastavustingimused“ nr 11 on sätestatud järgnev: „*Pakkumuse esitamisega kinnitab pakkuja kõigi riigihanke alusdokumentides esitatud tingimuste ülevõtmist. Tingimusliku pakkumuse esitamine ei ole lubatud.*“

Tehnilise kirjelduse 1. punktis lõigus 8 on toodud, et tarkvara on majutatud panga serverites:

² Vastus vaidlustusele, p 2.15.

³ TlnRnKo 3-22-2325,
p 16.

⁴ EKo C-171/15, p 40.

⁵ TrtRnKo 3-21-258, p 14.

„Nii pangas kui inspeksioonis kasutatav SAP lahendus on samas installatsioonis ning see on majutatud panga serverites.“

Hankija põhjendas Vaidlustaja pakkumuse tagasi lükkamist järgmiselt: *„Riigihanke tehnilise kirjelduse punktis 1 „Sissejuhatus“ 8. lõigus on kirjas, et „nii pangas kui inspeksioonis kasutatav SAP lahendus on samas installatsioonis ning see on majutatud panga serverites“, ehk need asuvad Eesti Panga poolt hallatavas andmekeskuses. [Vaidlustaja ärisaladus].*

[Vaidlustaja ärisaladus]. See eeldus ei ole kooskõlas tehnilises kirjelduses sätestatuga ning muudab pakkumuse tingimuslikuks.“

5.1.1. RHS § 110 lg 3 sätestab, et pakkumuse esitamisega kinnitab pakkuja kõigi riigihanke alusdokumentides esitatud tingimuste ülevõtmist. Tingimusliku pakkumuse esitamine ei ole lubatud.

Tingimuslik on pakkumus, mille siduvus on seotud sõltuvusse RHAD muutmisest pakkujale sobival viisil.

TsÜS § 102 lg 1 mõttes nimetatakse tingimuslikuks tehinguks tehingut, mille õiguslike tagajärgede saabumine on seotud mingi tulevikus tekkiva asjaoluga, mille saabumine või mittesaabumine ei ole kindel.

Seega grammatilisel tõlgendamisel lauset *[Vaidlustaja ärisaladus]* on ilmne, et tegemist on tingimusliku eeldusega „kui ..., siis ...“.

Vaidlustaja eksib märkides, et tegemist ei ole tingimusliku märkusega pakkumuses, kuna reaalne olukord ongi selline, st riistvara asubki Hankija poolt hallatavas andmekeskuses. Probleemi allikaks on lause teine pool, mille kohaselt juhul, kui Hankija jätab ka edaspidi riistvara enda hallatavasse andmekeskusesse siis *[Vaidlustaja ärisaladus]*. Sellist võimalust RHAD ette ei näinud, seega on Vaidlustaja esitanud pakkumuse selliselt, et kui Hankija enda andmekeskusi ei muuda, st riistvara mujale kui enda hallatavasse andmekeskusesse ei vii, on vajalik *[Vaidlustaja ärisaladus]*. Seega on tekitatud Hankija tegevuse (mis ei ole planeeritud ega RHAD-s kuidagi märgitud) ja Vaidlustaja vajaduste vahele edasilükkav sõltuvusseos TsÜS § 102 lg 2 mõttes, mida RHAD ei sätestanud.

5.1.2. Vaidlustaja käsitus ei ole asjakohane sellest, et pakkumuse koosseisus esitatud lauset oleks võimalik lugeda selliselt, et *[Vaidlustaja ärisaladus]*.

Lause ei anna edasi kindlust, et selle *[Vaidlustaja ärisaladus]*. Lisaks ei ole *[Vaidlustaja ärisaladus]*, mistõttu üht või teist pidi seda lauset lugedes ei ole võimalik jõuda järeldusele, et Vaidlustaja aktsepteerib Riigihankes seatud tingimusi ja planeerib neid järgida lepingu täitmisel.

5.2. Kui vaidlustuskomisjon peaks leidma, et Vaidlustaja pakkumus ei olnud tingimuslik, siis on ta vaatamata sellele mittevastav. Pakkumus lükati tagasi *[Vaidlustaja ärisaladus]*, mida Vaidlustaja oma pakkumuses taotles. Asjaolu, kas seda õiguslikult kvalifitseerida tingimuslikuks RHS § 110 lg 3 mõttes või lihtsalt mittevastavaks RHS § 114 lg 2 mõttes ei olegi niivõrd määrav, kuivõrd otsuse tegemise aluseks olevad asjaolud on täpselt samad ning Vaidlustaja pakkumus on tagasi lükatud RHS § 114 lg 2 alusel. Nimelt on Riigikohus märkinud, et hankeasjades tuleb arvestada põhimõttega, et riigihankemenetluses tehtud viga

ei too kaasa hankija otsuse kehtetuks tunnistamist, kui rikutud menetlus- või vorminõue ei mõjutanud küsimuse otsustamist sisuliselt.

Arvestades asjaolu, et RHAD (sh tehnilise kirjelduse ptk 1 lõik 8) ei võimaldanud *[Vaidlustaja ärisaladus]*, kuid Vaidlustaja seda pakkumuse esitamisel taotles, ei olnud pakkumus ka vastav. Kuigi *[Vaidlustaja ärisaladus]* võib olla Vaidlustaja töös tavapärane, siis Hankija ei ole tavapärane klient ning Hankija töös on tavapärane hoopis vastupidine tulenevalt kõrgendatud turvanõuetest.

Vaidlustaja eksib ka selles, justkui mingi osa tehnilisest kirjeldusest ei oleks kohalduv nõue - kogu tehniline kirjeldus kirjeldab kohalduvaid nõudeid, st olemasolevat olukorda ei ole Hankijal plaanis muuta, mistõttu pidi Vaidlustaja pakkumuse esitamisel sellest ka lähtuma. Kõik tehnilise kirjelduse sätteid tuleb arvestada kui nõudeid pakkumusele ja hankelepingu täitmisele.

Hankija on selgitanud tehtud otsuses, et *[Vaidlustaja ärisaladus]* ei ole võimalik turvakaalutlustel ning pakkuja ei saanud sellega pakkumuse koostamisel arvestada. Tegemist ei ole õigusliku võimalusega, mille puhul ei ole tõepoolest võimalik lähtuda põhimõttest „*kõik, mis pole keelatud, on lubatud*“, vaid tehnilise nõudega. Kui Hankija ei näe tehnilises kirjelduses ette *[Vaidlustaja ärisaladus]*, siis ei saa pakkuja võtta pakkumuse koostamisel positsiooni, et talle seda ka võimaldatakse.

[Vaidlustaja ärisaladus]. Arvestades, et tegemist on pakkumise peamise eeldusega ehk tingimusega, siis ilma selleta pole pakkumuse realiseerimine võimalik.

Püüdes leida lahendust nende seatud tingimustele, küsis Hankija Vaidlustajalt teabevahetuse teel, kas seda oleks võimalik lahendada läbi alternatiivse lahenduse.

Vaidlustaja vastas.

Hankija IT riskijuht välistas Vaidlustaja poolt pakutud lahendused kui mittesobivad ja tehnilisele kirjeldusele mittevastavad, leides, et Hankijal ei ole võimalik pakkuda pakkujatele *[Vaidlustaja ärisaladus]*. *[Vaidlustaja ärisaladus]*. *[Vaidlustaja ärisaladus]*.

Vaidlustuses väidab Vaidlustaja, et kui RHAD-s oleks olnud *[Vaidlustaja ärisaladus]*, siis oleks Vaidlustaja esitanud teistsuguse pakkumuse. Kuna Vaidlustaja ei saanud eeldada, et *[Vaidlustaja ärisaladus]*, siis ilmneb ka sellest lausest pakkumuse ilmselge mittevastavus.

5.3. Hankija esitas täiendavad seisukohad.

5.3.1. Hankija ei ole vastuses vaidlustusele lisanud uusi põhjendusi pakkumuse tagasilükkamiseks, vaid üksnes esitanud alternatiivse õigusliku käsitlemise sama asjaolu õiguslikuks kvalifitseerimiseks, mis ei ole menetluslikult keelatud. Hankijal on üksnes keeld laiendada otsuse faktilist alust⁶, kuid seda ei olegi Hankija teinud.

5.3.2. Vaidlustaja väidab seisukohas, et mõlemad variandid on tavapärased, kuid *[Vaidlustaja ärisaladus]*. Vastupidi, Hankija on selgitanud, et tema konkreetset süsteemi ülesehitust ning keskpanga rolli arvestades eeldab *[Vaidlustaja ärisaladus]*. *[Vaidlustaja ärisaladus]*. Ning teiseks ei ole lahenduse mugavus või mittemugavus oluline. Hankija ei pea Vaidlustaja

⁶ Vt K. Matteus RHS § 114 komm 12-13. M.A. Simovart, M. Parind (koost). Riigihangete seadus. Kommenteeritud väljaanne. Tallinn, Juura 2019; VAKO 06.11.2017, [157-17/188154](#), p 16; TlnHKo [3-12405](#) p 32.

pakkumuses olevat [*Vaidlustaja ärisaladus*]. Vaidlustaja ei ole oma pakkumuses pakkunud mõlemat varianti ja seda on kinnitatud ka vaidlustuse tekstis.

5.3.3. Hankija ei nõustu Vaidlustaja väitega, et [*Vaidlustaja ärisaladus*]. Siin peitub ka vaidluse tuum - kuidas tõlgendada RHAD-d ja kas Vaidlustajal oli õigus eeldada, et nad saavad lepingu täitmise ajaks [*Vaidlustaja ärisaladus*]. Vaidlustaja on pakkumus esitatud eeldusega, et Hankija võimaldab töö teostamiseks [*Vaidlustaja ärisaladus*]. See eeldus ei ole kooskõlas tehnilises kirjelduses sätestatuga ning muudab pakkumuse tingimuslikuks või alternatiivselt tehniliselt mittevastavaks.

5.3.4. Nõustuda ei saa Vaidlustaja väitega, et pakkumus ei ole tagasi lükatud RHS § 114 lg 2 alusel. Hankija tsiteerib siinkohal vastavusotsuse sissejuhatust: „*Hankija lükkab RHS § 114 lg 2 alusel Aktsiaselts Fujitsu Estonia (10239452) ja Fujitsu Finland Oy (0815044-1) poolt riigihankes "Eesti Panga majandustarkvara SAP versioonivahetuse eelanalüüsi hange II" (296304) esitatud ühispakkumuse tagasi, kuna ühispakkumus ei vasta riigihanke alusdokumentides sätestatud tingimustele.*“

Samuti ei ole õige väita, et pakkumus pidi vastama vaid tehnilise kirjelduse 4. peatükile. Tegemist on konteksti mitte arvestava väitega, sest tehnilise kirjelduse 4. ptk käsitleb üksnes pakkumuse dokumendinõuded ehk mida ja mis sisuga dokumente pidid pakkujad esitama koos pakkumusega. Näiteks pidi esitama projekti läbiviimise metoodika, tegevuste ja tööde kirjelduse (p 4.1) ja projektiplaani, milles on arvestatud võimalike riskide ilmnemisega (p 4.2). Kuid 4. peatüki sissejuhatuses (p-s 4.1) on selgitatud, et pakkumuse sisu peab lähtuvalt tehnilisest kirjeldusest sisaldama Pakkuja esialgseid lahendusi, metoodikat ja tegevuste kirjeldust koos ajakavaga projekti eesmärkide saavutamiseks etteantud aja jooksul (rõhutus lisatud). Kõik sisulised tingimused ja nõuded töö tegemisele tulevad teistest tehnilise kirjelduse punktidest, sh taustsüsteemi kirjeldusest 1. peatükis lk 3 („Nii pangas kui inspeksioonis kasutatav SAP lahendus on samas installatsioonis ning see on majutatud panga serverites“). Lähtudes Vaidlustaja tõlgendusest peaks Hankija vastavaks tunnistama ka sellise pakkumuse, mis küll formaalselt sisaldab 4. peatükis nõutud projektiplaani, kuid mille sisu oleks vastuolus näiteks tehnilise kirjelduse p-s 3.6 olevate projekti tulemita pelgalt seetõttu, et tulemid on kirjeldatud väljaspool tehnilise kirjelduse 4. peatükki. RHAD-d tuleb tõlgendada ja lugeda funktsionaalselt ning tingimused pakkumusele ei ole kitsendavad üksnes tehnilise kirjelduse 4. peatükile (milles sisaldasid dokumendinõuded pakkumusele).

5.3.5. Pelgalt asjaolu, et RHAD-s ei ole expressis verbis [*Vaidlustaja ärisaladus*], ei tähenda, et see on lubatav.

Vaidlust ei ole selles, et Vaidlustaja on enda pakkumuse eeltingimusena nõudnud [*Vaidlustaja ärisaladus*]. Kuna Hankija ei ole lubanud ega asu turvakaalutlustel [*Vaidlustaja ärisaladus*], siis on Vaidlustaja pakkumus tingimuslik ja mittevastav ning ühispakkumuse tagasilükkamine RHS § 114 lg 2 alusel on õiguspärane.

6. Kolmas isik, **Intelsys OÜ**, oma seisukohti ei esitanud.

VAIDLUSTUSKOMISJONI PÕHJENDUSED

7. Vaidlustaja on oma pakkumuses dokumendi „3_1 Fujitsu SAP analüüsi pakkumus“ p 2.8 „Eeldused, riskid, kokkulepped“ alap-is 1 „Peamised eeldused“ andnud teada järgmist: [*Vaidlustaja ärisaladus*].

27.06.2025 on Hankija esitanud Vaidlustajale selgitustaotluse: *[Vaidlustaja ärisaladus]*.

01.07.2025 on Vaidlustaja vastanud järgmiselt: *[Vaidlustaja ärisaladus]*.

Seega tuleneb Vaidlustaja pakkumusest, et kui SAP lahendus ja riistvara asuvad Eesti Panga andmekeskuses (serverites), siis sõlmitava hankelepingu täitmiseks on Vaidlustajal vajalik *[Vaidlustaja ärisaladus]*. *[Vaidlustaja ärisaladus]*.

Asjaolus, et Hankija on RHAD-s andnud teada, et SAP lahendus ja riistvara asuvad Eesti Panga andmekeskuses (serverites), ei saa olla vaidlust.

7.1. „Vastavusotsuse“ ja selle lisa 1 kohaselt on Vaidlustaja pakkumus RHS § 114 lg 2 alusel tagasi lükatud (edaspidi Otsus). Hankija on esitanud kokkuvõtlikult järgmised Otsuse põhjendused:

- 1) „Vastavustingimustes“ on sätestatud, et tingimusliku pakkumuse esitamine ei ole lubatud;
- 2) *[Vaidlustaja ärisaladus]*. *[Vaidlustaja ärisaladus]*;
- 3) Vaidlustaja on oma pakkumuse p 2.8.1 „Peamised eeldused“ 8. alapunktis kirjutanud, et *[Vaidlustaja ärisaladus]*. Sellest tulenevalt on pakkumus esitatud eeldusega, et Hankija võimaldab töö teostamiseks *[Vaidlustaja ärisaladus]*. See eeldus ei ole kooskõlas TK-s sätestatuga ning muudab pakkumuse tingimuslikuks.

Vaidlustaja on Otsuse vaidlustanud ja leiab, et:

- 1) Vaidlustaja ei ole esitanud tingimuslikku ehk puuduliku siduvusega ega ka mittevastavat pakkumust;
- 2) märkust Vaidlustaja pakkumuses *[Vaidlustaja ärisaladus]* tuleb pidada selgituseks kuidas Vaidlustaja lepingut täidab;
- 3) ühestki hanketingimusest ei tulene, et *[Vaidlustaja ärisaladus]*, Hankija viidatud TK sissejuhatav lause ei ütle mitte midagi selle kohta, kuidas tohib või ei tohi serveriga ühendust luua;
- 4) „Vastavustingimused“ osa „Pakkumuse sisu“ kohaselt peab pakkumus vastama TK p-is 4 sätestatud nõuetele, lause, millele Hankija tugineb, asub p-is 1, Hankija ei ole tuvastanud Vaidlustaja pakkumuse mittevastavust ühegi TK p-is 4 sätestatud nõudele;
- 5) asjaolu, *[Vaidlustaja ärisaladus]*, ei ole tähtsust;
- 6) *[Vaidlustaja ärisaladus]*;
- 7) *[Vaidlustaja ärisaladus]*. *[Vaidlustaja ärisaladus]*;
- 8) Vaidlustaja on teabevahetuses selgitanud, et ligipääsu tagamiseks vajalikud toimingud teeb tema;
- 9) kui Vaidlustaja teadnuks, et *[Vaidlustaja ärisaladus]*, oleks ta ilmselgelt esitanud pakkumuse, mis sellega arvestab.

7.2. RHS § 114 lg 2 esimene lause kohaselt *hankija lükkab pakkumuse tagasi, kui see ei vasta riigihanke alusdokumentides esitatud tingimustele, kui pakkuja ei esita tähtajaks hankija nõutud selgitusi või pakkuja selgituste põhjal ei ole võimalik üheselt hinnata pakkumuse vastavust riigihanke alusdokumentides esitatud tingimustele.*

Seega peab pakkumuse tagasilükkamiseks esinema vähemalt üks kolmest alusest:

- 1) pakkumus ei vasta riigihanke alusdokumentides esitatud tingimustele;
- 2) pakkuja ei esita tähtajaks hankija nõutud selgitusi;
- 3) pakkuja selgituste põhjal ei ole võimalik üheselt hinnata pakkumuse vastavust riigihanke

alusdokumentides esitatud tingimustele.

Puudub vaidlus, et tingimusliku pakkumuse esitamine ei olnud lubatud (RHS § 110 teine lause, „Vastavustingimused“ osa PAKKUMUSE ESITAMINE). Seega oli Hankijal õigus pidada RHAD-le („Vastavustingimused“) mittevastavaks ka pakkumust, mis on tingimuslik.

Otsusest tuleneb, et Vaidlustaja pakkumus on RHS § 114 lg 2 alusel tagasi lükatud, sest Hankija on pidanud Vaidlustaja pakkumust tingimuslikuks.

Vaidlus on selles, kas lause Vaidlustaja pakkumuses [*Vaidlustaja ärisaladus*] ja ka Vaidlustaja 01.07.2025 selgitus Hankijale näitavad, et tegemist on tingimusliku pakkumusega.

7.3. TK osas „Sissejuhatus“ on sätestatud, et *nii pangas kui inspeksioonis kasutatav SAP lahendus on samas installatsioonis ning see on majutatud panga serverites.*

Vaidlustaja on selgitanud, et kui riistvara ei asu teenus pakkuja enda andmekeskuses (nagu tuleneb ka TK „Sissejuhatusest“), siis on Hankija poolt tellitava teenuse osutamiseks kaks võimalust:

- 1) [*Vaidlustaja ärisaladus*];
- 2) [*Vaidlustaja ärisaladus*].

Seega pidi ka Vaidlustajale olema teada, et hankelepingu täitmiseks on mitmed ligipääsu võimalused.

Hankija on RHAD-s näinud ette näinud seda, kas hankelepingu täitmiseks [*Vaidlustaja ärisaladus*]. Enne pakkumuste esitamise tähtpäeva pole pakkumuse esitamisest huvitatud isikud seda Hankijalt ka küsinud.

Vaidlustuskomisjon möönab, et viidatud TK osas „Sissejuhatus“ sätestatud lause oleks pidanud olema selgemalt sõnastatud - kui Hankija eesmärgiks oli sellele lausega lahendada serveritele ligipääsu küsimus, siis see pole õnnestunud. Kuid pakkumuse esitamisest huvitatud isikutele pidi olema teada, et:

- 1) teenuse osutamiseks on mitu ligipääsu võimalust;
- 2) RHAD ei andnud pakkuja õigust pakkumuses Hankija eest ära otsustada seda, kuidas Hankija tagab ligipääsu.

„Vastavustingimused“ osa PAKKUMUSE SISU kohaselt *pakkumuse sisu e. pakkujapoolne arusaam tehnilisest kirjeldusest peab sisaldama esialgseid lahendusi, metoodikat ning tegevuste kirjeldust koos ajakavaga projekti eesmärkide saavutamiseks etteantud aja jooksul. Pakkumuse sisu peab vastama Tehnilises kirjelduses punkti 4. alapunktides toodud nõuetele.* Mitte ühestki RHAD-st ei tulenenud pakkuja õigust näha pakkumuses ette seda, kuidas peab olema Hankija poolt tagatud ligipääs Eesti Panga serveritele.

7.4. RHS § 110 lg 1 kohaselt *pakkumus on pakkuja tahteavaldus hankelepingu sõlmimiseks, mis on pakkuja siduv alates pakkumuste esitamise tähtpäevast vähemalt kuni riigihanke alusdokumentides määratud pakkumuse jõusoleku minimaalse tähtaja lõppemiseni.*

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et vaidlusalune lause Vaidlustaja pakkumuses ja Vaidlustaja 01.07.2025 selgitused Hankijale näitavad selgelt, et Vaidlustaja on pakkumuses

näinud hankelepingu täitmist üksnes *[Vaidlustaja ärisaladus]*.

Vaidlustuskomisjon leiab, et kuigi RHAD seda ette ei näinud, on Vaidlustaja oma pakkumuses teinud valiku, kuidas ta on valmis teenust osutama. Seda valikut peale pakkumuse esitamise tähtpäeva enam muuta ei saa - siis oleks tegemist pakkumuse lubamatu muutmisega. Vaidlustaja on Hankija eest otsustanud, et *[Vaidlustaja ärisaladus]* on Hankijale vähem koormavam. Vaidlustusmenetluses on Vaidlustaja selgitanud, et pole tähtsust ka sellel, kas *[Vaidlustaja ärisaladus]*.

Juhul, kui Vaidlustajaga sõlmitakse hankeping, siis on Hankija lähtuvalt Vaidlustaja pakkumusest olukorras, kus hankelepingu täitmiseks tuleb *[Vaidlustaja ärisaladus]*. Isegi siis, kui Hankija tahaks, ei saaks ta asuda seisukohale, et Vaidlustaja poolt hankelepingu täitmisel *[Vaidlustaja ärisaladus]*.

7.5. Tsiviilseadustiku üldosa seaduse (edaspidi TsÜS) § 102 kohaselt on tehing tingimuslik, kui see on tehtud edasilükkava või äramuutva tingimusega.

TsÜS § 102 lg 2 kohaselt *tehing on tehtud edasilükkava tingimusega, kui tehinguga kindlaksmääratud õiguslike tagajärgede tekkimine sõltub asjaolust (edasilükkav tingimus), mille kohta ei ole teada, kas see saabub või ei saabu.*

TsÜS § 102 lg 3 kohaselt *tehing on tehtud äramuutva tingimusega, kui tehinguga kindlaksmääratud õiguslike tagajärgede lõppemine sõltub asjaolust (äramuutev tingimus), mille kohta ei ole teada, kas see saabub või ei saabu.*

RHS § 110 lg 3 tähenduses tähendab tingimuslik pakkumus mh seda, et pakkuja seab oma pakkumuses toodud kohustuste tekkimise või täitmise sõltuvusse mingist tulevikus tekkivast või muutuvast sündmusest või asjaolust.

Vaidlustaja andis pakkumuses teada, et kui SAP lahendus on majutatud Eesti Panga serverites (nagu TK ette näeb), siis tema osutab teenust *[Vaidlustaja ärisaladus]* - tegemist on tingimusliku pakkumusega, mis paneb Hankija olukorda, kus Vaidlustajaga hankelepingu sõlmimisel ei saa (ka vaatamata turvaprobleemidele) *[Vaidlustaja ärisaladus]*.

Kui Vaidlustaja oleks pakkunud ühe võimaliku variandina *[Vaidlustaja ärisaladus]*, siis poleks pakkumus tingimuslik, kuid Vaidlustaja on sidunud pakkumuses oma hankelepingu täitmise konkreetse tingimusega.

7.6. Hankija on asunud seisukohale, et kui Vaidlustaja pakkumus ei ole tingimuslik, siis on see mittevastav - pakkumus lükati tagasi *[Vaidlustaja ärisaladus]*. Seda põhjendust Otsuses pole, aga vaidlustuskomisjon peab vajalikuks märkida järgmist.

Selleks, et lükata Vaidlustaja pakkumust tagasi peab RHAD-s olema sätestatud tingimus, mis tuli pakkumuses täita ja millele tuginedes lükatakse Vaidlustaja pakkumuse tagasi ning kui selline tingimus on, siis tuleb tuvastada seda, kas Vaidlustaja pakkumus sellele tingimustele vastab või mitte.

Hankija leiab, et TK osas „Sissejuhatus“ on sätestatud *[Vaidlustaja ärisaladus]* välistus. Vaidlustuskomisjon sellega ei nõustu. Vaidlustuskomisjon ei tuvastanud RHAD-s sellist välistust.

7.7. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et RHAD-st tulenevalt ei saanud Vaidlustaja Hankijale ette kirjutada, et teenust osutatakse [*Vaidlustaja ärisaladus*], mistõttu Otsus Vaidlustaja pakkumuse tagasilükkamise kohta Otsuse lisas 1 esitatud põhjendustel on kooskõlas RHS § 114 lg 2 esimese lausega.

8. Vaidlustaja on vaidlustanud ka Hankija otsuse, millega tunnistati Kolmanda isiku pakkumus edukaks. Vaidlustus selles osas põhineb nn otsuste järgnevuse põhimõttel, mille kohaselt Otsuse õigusvastasuse tõttu on õigusvastane ka sellele järgnev Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamise otsus, kuna Vaidlustaja pakkumuse vastavaks tunnistamisel tulnuks hindamise kriteeriumide kohaselt edukaks tunnistada tema pakkumus. Kuna vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Otsus on õiguspärane, siis puudub alus Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamise otsuse kehtetuks tunnistamiseks.

9. Vaidlustusmenetluse kulud

Lähtudes sellest, et vaidlustus jääb RHS § 197 lg 1 p-i 4 alusel rahuldamata, kuulub vaidlustusmenetluse kulude osas kohaldamisele RHS § 198 lg 3 (Kolmas isik pole vaidlustusmenetluses osalenud).

Hankija on esitanud tähtaegselt taotlused lepingulise esindaja kulude väljamõistmiseks kogusummas 2650,5 eurot käibemaksuga, kokku 11,25 tunni õigusabi osutamise eest, tunnitasa 190 eurot (käibemaksuta).

Vaidlustuskomisjon leiab, et Hankija lepingulise esindaja kulud on täies ulatuses vajalikud ja põhjendatud ning tuleb Vaidlustajalt välja mõista (Hankija on kinnitanud, et kuna Eesti Pank ei taotle õigusabikuludelt sisendkäibemaksu tagasi, siis kuulub hüvitamisele käibemaksuga summa).

Vaidlustaja kulud (riigilõiv 640 eurot ja esindajate kulud) vaidlustusmenetluses jäävad Vaidlustaja kanda.

(allkirjastatud digitaalselt)
Ulvi Reimets